

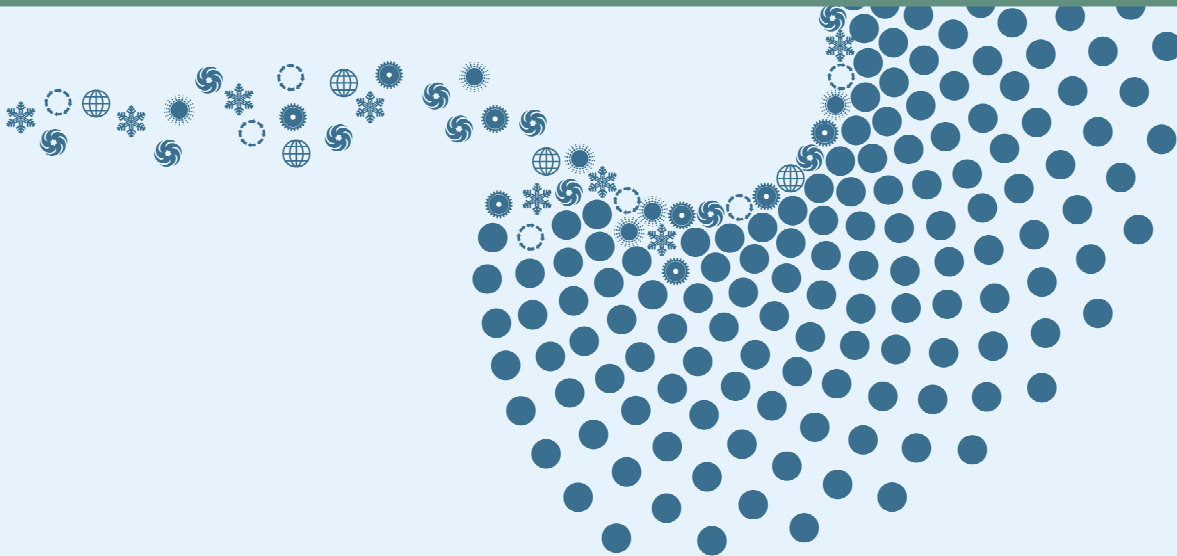
Statens forurensningstilsyn
Norwegian Pollution Control Authority

Oppdragsrapport

REFUSJONSORDNINGEN FOR SPILLOLJE - ÅRSRAPPORT FOR 2008

2485

2009

NOR SAS
Norsk kompetansesenter
for avfall og gjenvinning

Forord

Med spillolje menes brukte motorsmøreoljer, giroljer, hydraulikkoljer, transformatoroljer og lignende som ikke lenger kan brukes til sine opprinnelige formål. Spillolje er farlig avfall, og skal samles inn og disponeres i godkjente anlegg. Feildisponering av spillolje kan føre til forurensning i vassdrag og fjorder, driftsproblemer for avløpsrensaneanlegg, utslipp av helse- og miljøskadelige stoffer som følge av ukontrollert forbrenning osv. Erfaringene viste at prisen avfallsprodusenten måtte betale for levering til godkjent anlegg representerte et hinder for forsvarlig disponering. Tilskudds- og refusjonsordningen for spillolje ble derfor opprettet i 1994 for å stimulere til lovlig levering og håndtering av spillolje. Ordningen finansieres gjennom bevilgninger på statsbudsjettet.

Statens forurensningstilsyn (SFT) har forvaltningsansvaret for ordningen. Siden konkurranseutsettingen i 2004 har Norsas AS i oppdrag om å kvalitetssikre refusjonsanmodningene før SFT utbetaler refusjonen, eller eventuelt avslår utbetalingen. Årsrapporten fra Norsas AS gir en oversikt over nøkkeltall og resultatene for ordningen. Rapporten inneholder også Norsas' erfaringer.

SFT, Oslo, april 2009

Sigurd Tremoen
Avdelingsdirektør, avdeling for kjemikalier og lokalmiljø

Innhold

1.	Sammendrag	4
2.	Introduksjon til refusjonsordningen for spillolje	5
3.	Resultater i 2008	6
3.1	Nøkkeltall.....	6
3.2	Innsamlede mengder spillolje, 1990-2008	7
3.3	Geografisk fordeling	9
3.4	Oljekvalitet.....	12
3.4.1	Organisk bundet halogen	13
3.4.2	Flammepunkt	14
3.4.3	Svovelinhold	15
3.4.4	Vanninnhold.....	16
4.	Erfaringer fra driften i 2008	17
4.1	Tilbakeholdelse av hele anmodninger.....	17
4.1.1	Avvik i forbindelse med analyse av oljeprøve.....	17
4.1.2	Innblanding av ikke refusjonsberettiget olje	17
4.1.3	Andre årsaker	18
4.2	Tilbakeholdelse av enkeltleveranser	18
4.3	Trendanalyser.....	21
4.4	Annet.....	24
4.4.1	Informasjon	24
4.4.2	Kalibreringsbevis for tanker og peileutstyr.....	24
4.4.3	Olje fra oljefylte ovner er refusjonsberettiget	24
4.4.4	Nedgang i antall aktive anlegg.....	24

1. Sammendrag

Foreliggende rapport beskriver driften av refusjonsordningen for spillolje i 2008. Ordningen har eksistert siden 1994, og den har som hensikt å øke innsamlingsgraden av blant annet smøre-, hydraulikk- og transformatoroljer. Ordningen er finansiert gjennom bevilgninger på statsbudsjettet. I 2008 var refusjonssatsen på kr 1,94 pr liter. Mengden spillolje var 24 101 m³. Det ble anbefalt utbetalt kr 43 086 611 i refusjon i 2008.

Rapporten utgis årlig, etter at foregående års tallmateriale er analysert. Statens forurensnings-tilsyn har det forvaltningsmessige ansvaret for ordningen, og foretar utbetaling til 23 godkjente mottaksanlegg for spillolje. Norsas AS har bistått Statens forurensningstilsyn ved kvalitetssikring, drift og administrasjon av ordningen, og har utarbeidet rapporten.

Anleggene må anmode om refusjon på særskilt skjema, som skal vedlegges deklarasjonsskjemaer for den oljen det søkes refusjon for. I 2008 ble det behandlet 388 refusjonsanmodninger med til sammen 17034 deklarasjoner.

I rapporten presenteres oversikter over solgte og innsamlede mengder olje, fordelt på år og geografisk plassering, samt oljekvalitet. Fortsatt er det slik at de største mengdene refusjonsberettiget spillolje samles inn på øst- og vestlandet, noe som skyldes bosetningsmønster og tilstedeværelsen av olje- og skipsindustri.

I vilkårsdokumentet av 23.11.2005 er det angitt hvilke krav oljen må oppfylle for å være refusjonsberettiget. Hvis det er tvil om hvorvidt oljen er refusjonsberettiget holdes enkeltleveranser eller hele anmodninger tilbake mens det gjøres ytterligere undersøkelser.

I 2008 ble 18 hele anmodninger holdt tilbake. 8 av disse ble holdt tilbake pga avvik fra analysekravene, og 6 fordi det var pga mistanke om innblanding av ikke refusjonsberettiget spillolje i tanken. De fire siste ble holdt tilbake pga diverse forhold. Tilbakeholdte anmodninger er nærmere omtalt i kapittel 4.1.

Av de 8 anmodningene som ble holdt tilbake pga avvik fra analysekravene ble 4 anmodninger ikke anbefalt utbetalt: Én pga for lavt flammepunkt, én pga for høyt svovelinnhold, og to pga for høyt halogeninnhold.

Dessuten ble 435 enkeltleveranser/deklarasjoner holdt tilbake. Disse, og konsulentens oppfølging, er nærmere beskrevet i kapittel 4.2. Den vanligste årsaken til tilbakeholdelse var feil eller manglende EAL-kode. Andre vanlige årsaker var at rød gjenpart av deklarasjonsskjema ikke var vedlagt anmodningen, og at dato eller underskrift ikke var påført anmodningen.

I perioden 2005-2007 har det vært en økning i mengden solgte smøremidler, som er ledsaget av en økning i mengden innsamlet refusjonsberettiget olje i perioden 2006-2008.

2. Introduksjon til refusjonsordningen for spillolje

Refusjonsordningen for spillolje har eksistert siden 1994. Ordningen er hjemlet gjennom vedtak i Statsbudsjettet, samt SFTs vilkår av 23.11.2005. Den er finansiert gjennom bevilgninger i Statsbudsjettet. Ordningen fungerer gjennom at Statens forurensningstilsyn (SFT) betaler ut refusjon til godkjente refusjonsanlegg, i henhold til reglene for ordningen. I 2008 var det 23 godkjente refusjonsanlegg, men bare 20 av disse har sendt inn refusjonsanmodninger i 2008. Refusjonssatsen i 2008 var kr 1,94 per liter.

Ytterligere informasjon om ordningen finnes på www.sft.no/tema_____10615.aspx. Her er det linker til en rekke dokumenter om ordningen, blant annet SFTs vilkårsdokument for refusjon/tilskudd for mottak av spillolje. I vilkårene er det blant annet angitt hvilke oljer ordningen gjelder for, dette er i hovedsak smøre- og hydraulikkoljer, samt transformatorolje. Videre er sentrale begreper definert, det er angitt kvalitetskrav til oljen og det er stilt krav til håndtering av oljen, dokumentasjon, journalføring, rapportering og prøvetaking. Vilkårene krever også at mottaksanleggene skal utarbeide skriftlige rutiner for å etterkomme kravene i dokumentet.

Refusjon betales ut i henhold til skriftlig anmodning vedlagt analysesertifikat for flamme-punkt og oljens innhold av vann, svovel og organisk bundet halogen. Underskrevne og korrekt utfylte deklarasjonsskjemaer for hver leveranse skal også medfølge anmodningen. Ved utbetaling gjøres det fradrag for vanninnholdet i oljen. Det er en forutsetning at refusjonsbeløpet, med fradrag for anleggenes utgifter knyttet til ordningen, skal komme avfallsproduzentene til gode. Dette skjer gjennom at de kan oppnå lavere pris for å levere refusjonsberettiget spillolje, og i mange tilfeller ved at de får betalt for oljen.

SFT har det forvaltningsmessige ansvaret for ordningen, og forestår utbetaling til anleggene. Norsas bistår SFT med kvalitetssikring, drift og administrasjon av ordningen, blant annet kvalitetssikring av refusjonsanmodninger i henhold til vilkårsdokumentet av 23.11.2005, og informasjonsvirksomhet.

3. Resultater i 2008

3.1 Nøkkeltall

Det har i 2008 blitt behandlet 388 anmodninger med til sammen 17 034 deklarasjoner. Mengden deklarerert spillolje er 24 101 m³ og anbefalt refusjonsbeløp er på kr 43 086 611. I tillegg til den refusjonsberettigede oljen ble det i 2008 samlet inn 18 000 m³ med ikke refusjonsberettiget spillolje. Resultatene er vist i tabellen nedenfor, sammen med en oversikt over relevante typer oljeholdig farlig avfall.

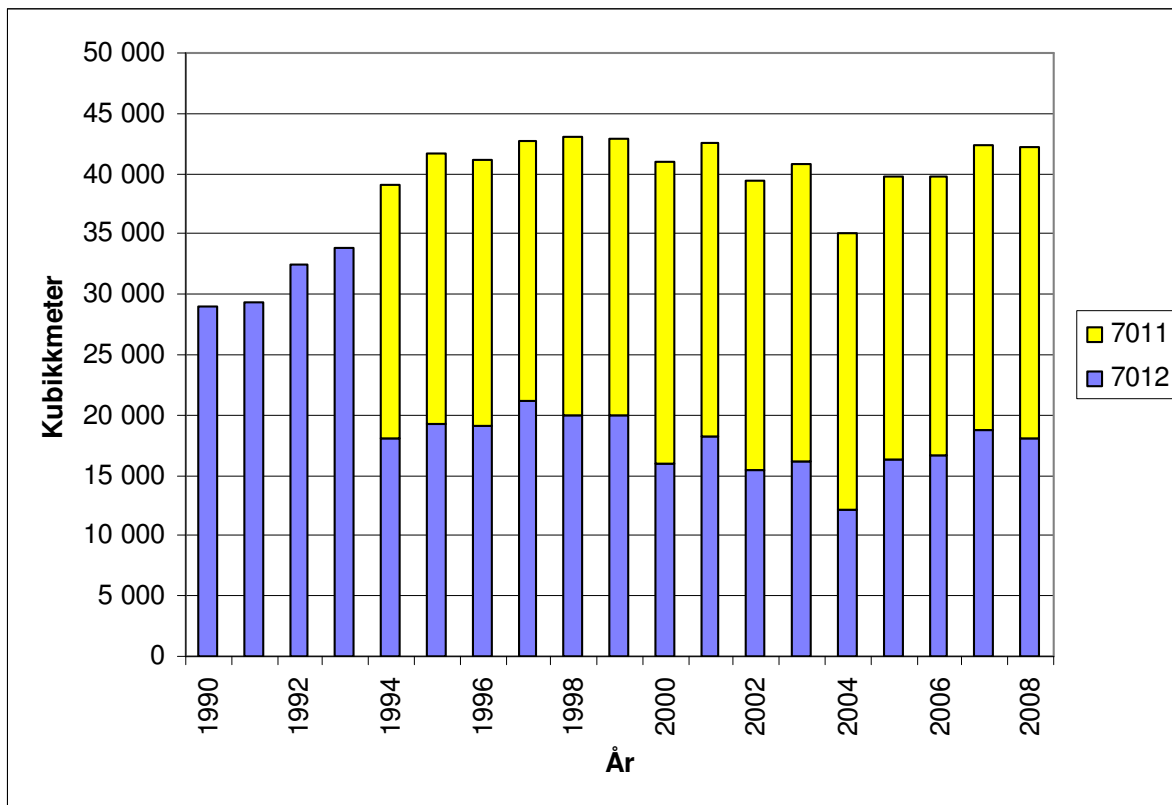
Stoffnr.	Navn	2004	2005	2006	2007	2008
7011	Spillolje, refusjonsberettiget (m ³)	22 952	23 470	23 138	23 444	24 101
7012	Spillolje, ikke refusjonsberettiget (m ³)	12 106	16 251	16 651	18 944	18 000
7021	Olje- og fettavfall (tonn)	7 630	7 944	7 660	10 109	10 363
7022	Oljeforurenset masse (tonn)	26 467	12 993	13 850	16 367	18 628
7023	Drivstoff og fyringsolje (m ³)	3 184	3 671	3 142	5 277	4 533
7024	Oljefiltre (tonn)	1 452	1 465	1 534	1 515	1 717
7030	Oljeemulsjoner, sloppvann (m ³)	33 268	71 188	75 065	70 988	69 697
7141	Mineraloljebasert boreslam og borekaks (tonn)	78 534	77 907	78 854	93 100	112 210
	Sum	185 593	214 889	219 894	239 744	259 249

Tabell 1. Oversikt over oljerelatert farlig avfall for 2004-2008

3.2 Innsamlede mengder spillolje, 1990-2008

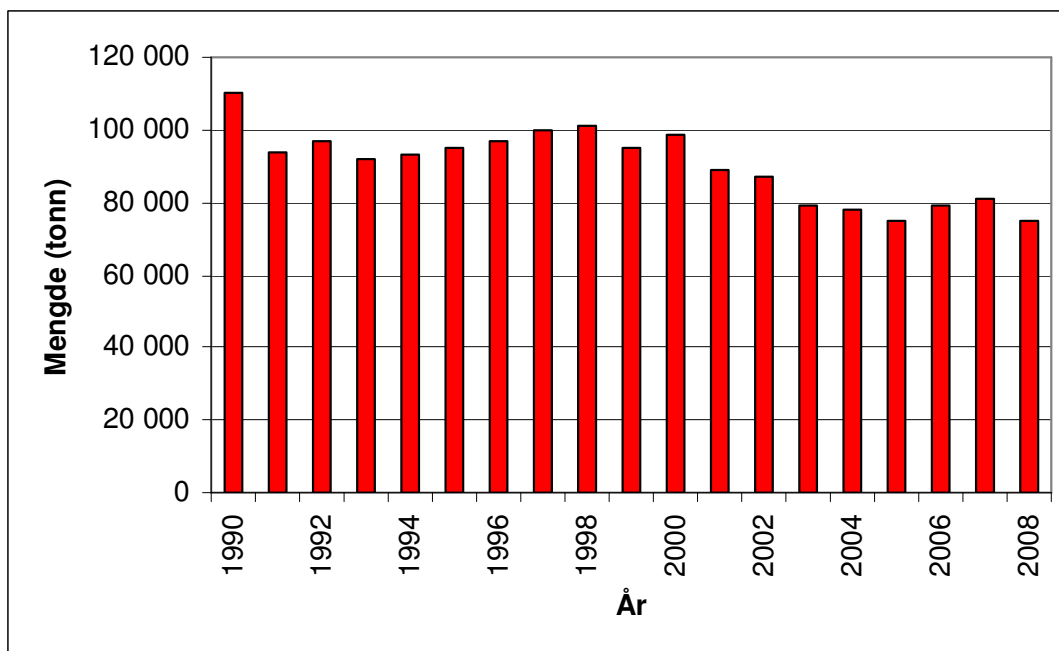
Figur 1 viser innsamlede mengder refusjonsberettiget og ikke refusjonsberettiget spillolje, som har avfallsstoffnummerne 7011 og 7012. Ordningen ble innført den 1.1.1994, og mengdene i perioden 1990-1993 regnes derfor som ikke refusjonsberettiget spillolje. Innføringen av ordningen førte til en økning i den totale mengden innsamlet spillolje.

Mengdene av refusjonsberettiget spillolje har vist en svak økning i perioden 2004-2008, men de årlige mengdene ligger likevel under topp-perioden 1995-2003.

Figur 1. Årlige mengder innsamlet spillolje 1990-2008
(7011: refusjonsberettiget, 7012: ikke refusjonsberettiget)

Figuren nedenfor viser salg av smøremidler i Norge i perioden 1990-2008.

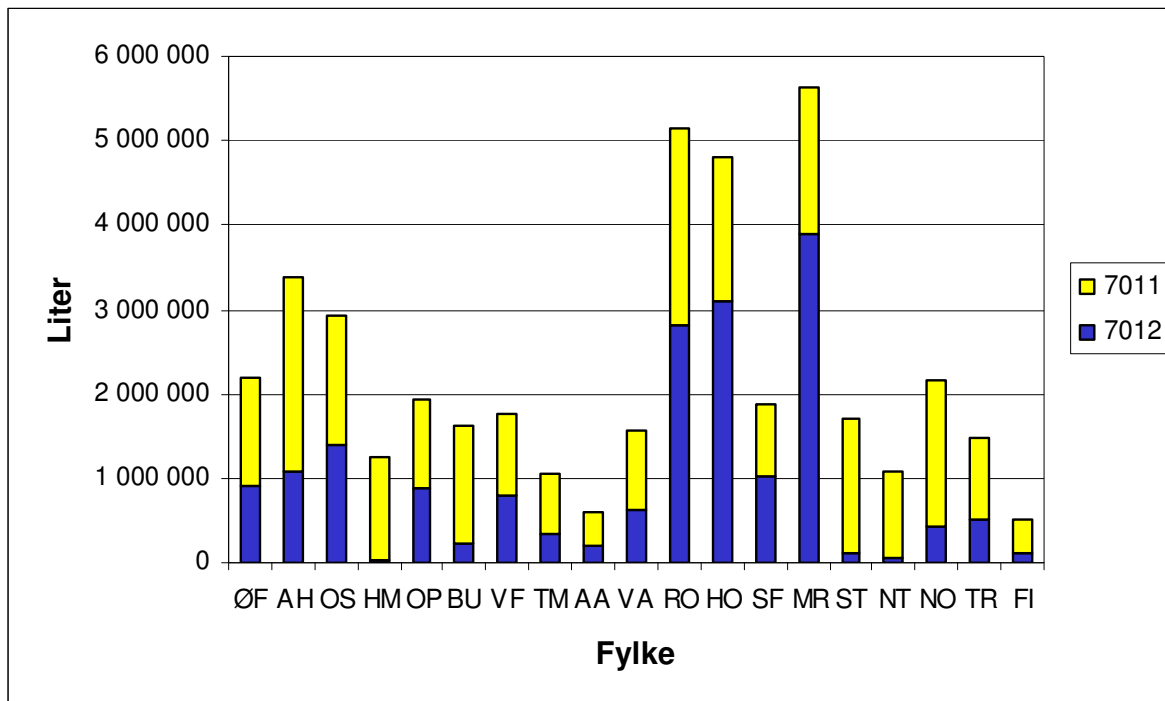

Figur 2. Årlig salg av smøremidler i Norge, 1990-2008. Tallgrunnlag fra Norsk Petroleumsinstitutt

Salget i 2008 er det laveste som har blitt registrert i perioden 1990-2008, men pga tiden som går fra smøremidlene blir solgt og til de blir kassert, vil nedgangen i salg fra 2007-2008 tidligst kunne merkes i innsamlet mengde spillolje i 2009. Tvert imot har vi sett en økning i innsamlet mengde refusjonsberettiget spillolje fra 2006 til 2008, som kan tilskrives økningen i solgte smøremidler fra 2005 til 2007.

3.3 Geografisk fordeling

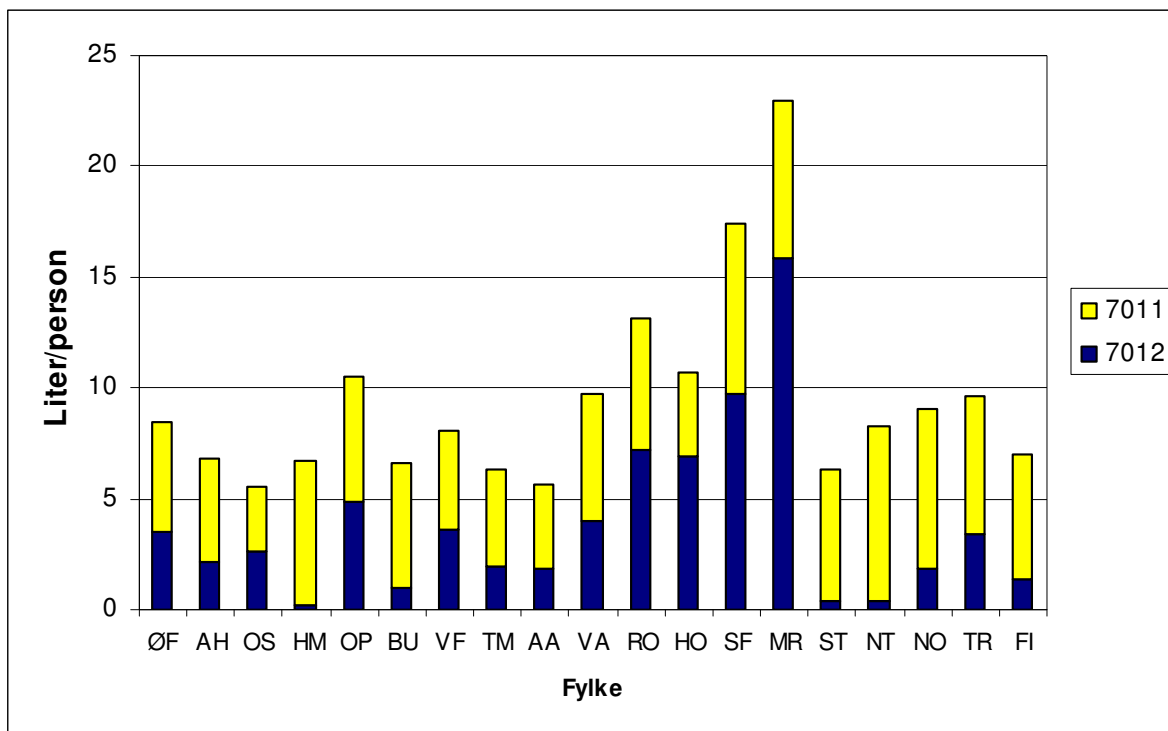
Figur 3 viser den geografiske fordelingen av innsamlet spillolje.

Figur 3. Fylkesvis fordeling av innsamlede spilloljemengder i 2008
(7011: refusjonsberettiget, 7012: ikke refusjonsberettiget)

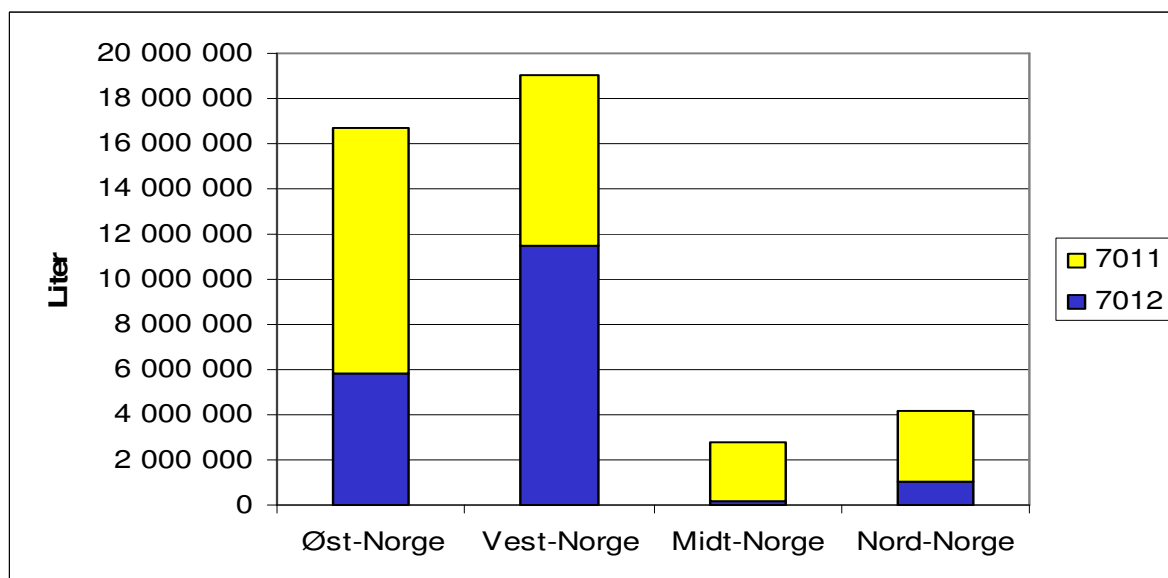
Østlandsfylker (med høy folketetthet) og vestlandsfylker med skips- og oljeindustri dominerer, som i foregående år, statistikken.

Figur 4 viser de samme mengdene som figur 3, men fordelt på antall innbyggere. De fire vestlandsfylkene har de høyeste verdiene, noe som skyldes høy offshore- og industriaktivitet.

Figur 4. Spilloljemengder innsamlet pr person pr fylke i 2008 (7011: refusjonsberettiget, 7012: ikke refusjonsberettiget)

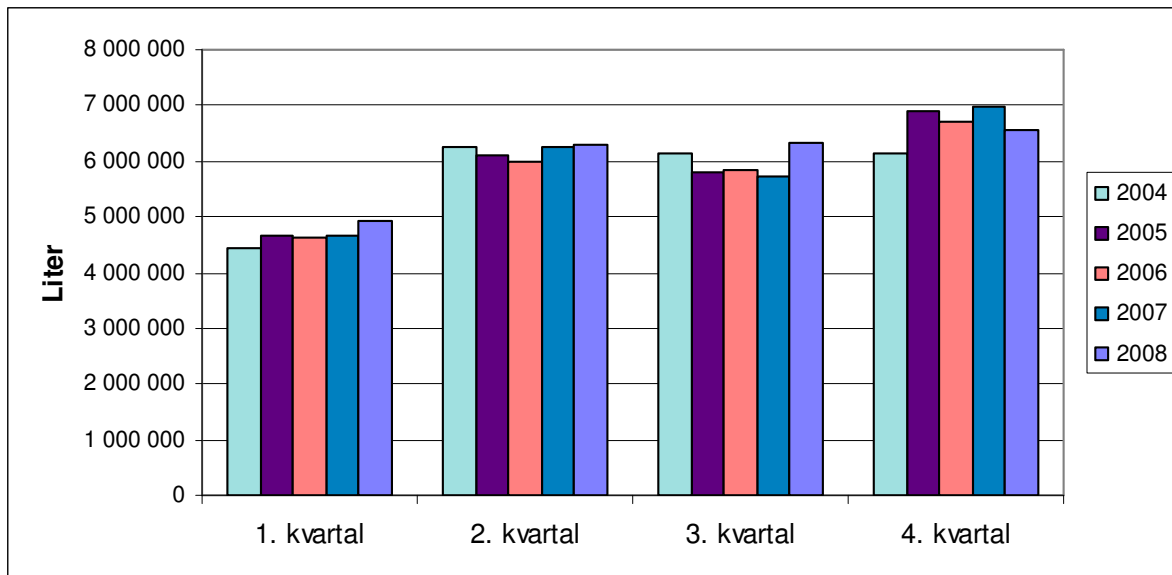
Figur 5 viser fordelingen av spilloljen, fordelt på fire landsdeler.

Figur 5. Mengde innsamlet spillolje pr landsdel¹ i 2008 (7011: refusjonsberettiget, 7012: ikke refusjonsberettiget)

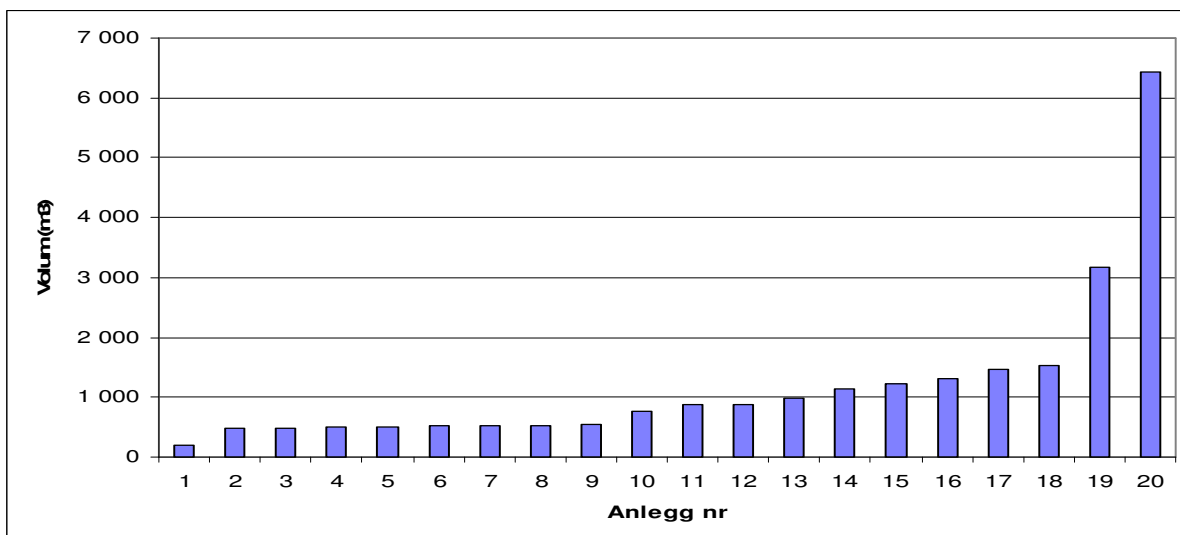
¹ Øst-Norge: Østfold – Vest-Agder, Vest-Norge: Rogaland – Møre og Romsdal, Midt-Norge: Trøndelag, Nord-Norge: Nordland – Finnmark.

Figur 6 viser hvordan mengdene av innsamlet refusjonsberettiget spillolje fordeler seg på årets kvartaler. De største mengdene samles inn mot slutten av året.

Figur 6. Kvartalsvise mengder refusjonsberettiget spillolje 2004-2008

Figur 7 illustrerer hvordan de refusjonsberettigede oljemengdene er fordelt mellom de forskjellige anleggene. Anleggene er anonymisert, og presenteres i stigende rekkefølge.

Figur 7. Fordeling av refusjonsberettiget spillolje mellom de forskjellige anleggene i 2008.

For de fleste anleggene gjelder at det er små variasjoner i de årlige mengdene mottatt spillolje, og den innbyrdes plasseringen har derfor vært relativt stabil de siste fem årene.

3 anlegg har ikke sendt inn refusjonsanmodninger i 2008. Disse blir nærmere omtalt i kapittel 4.4.4.

3.4 Oljekvalitet

Det er stilt krav om 4 analyser av refusjonsberettiget spillolje: vanninnhold, svovelinnhold, flammepunkt og innhold av organisk bundet halogen, se tabell 2.

Vanninnholdet måles fordi refusjon bare utbetales for netto mengde spillolje. Vanninnholdet trekkes derfor fra før refusjonsbeløpet beregnes. De tre siste analysene foretas for å ha kontroll med mulig innblanding av annet farlig avfall i oljen, f.eks drivstoff, bunkersolje og klorerte løsemidler. Kravene er presentert i tabellen nedenfor.

Parameter	Krav
Flammepunkt	> 70 °C
Organisk halogen	< 500 ppm
Svovel	< 0,6 %

Tabell 2. Krav til oljekvalitet.

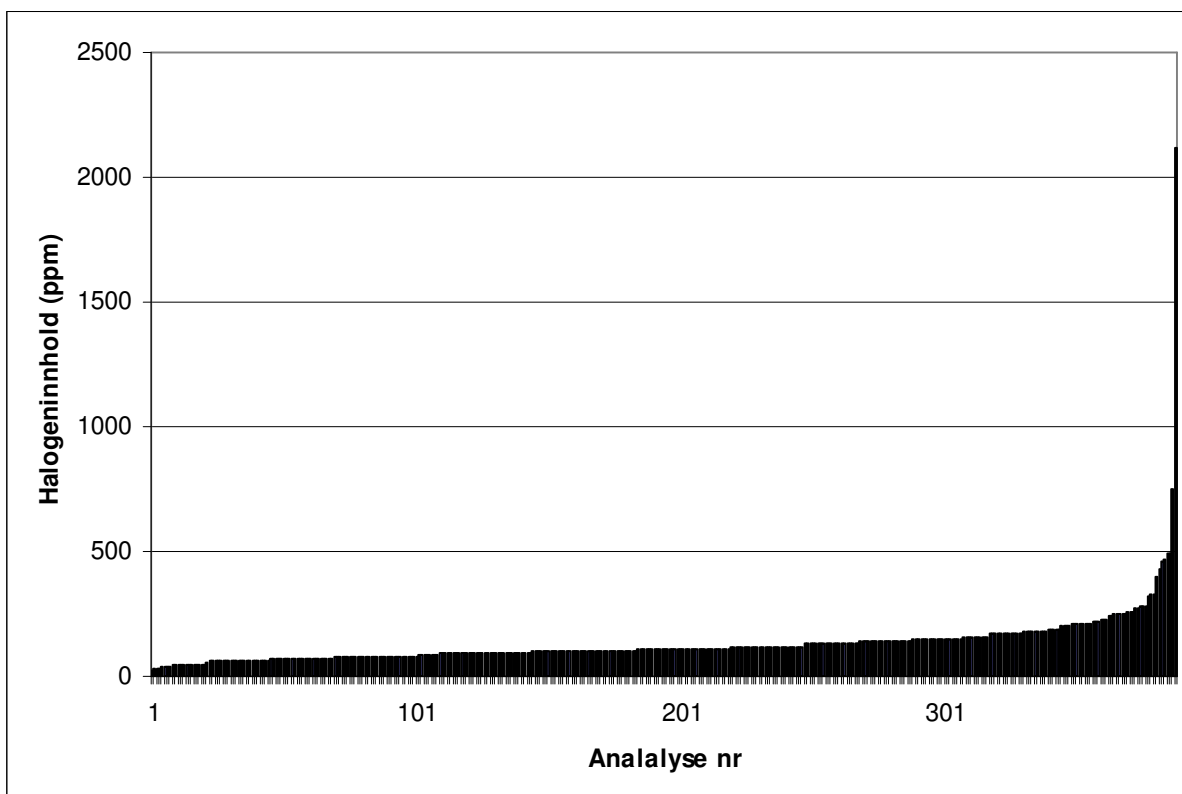
Krav om svovelanalyse kom i slutten av 2005, og har vært virksomt i tre år. De tre andre analysene har det vært krav om siden 1994, og erfaringen viser at det er små forskjeller i analyseverdiene fra år til år.

I de etterfølgende kapitlene presenteres analyseresultatene ved at hvert enkelt analyseresultat er representert ved en stolpe. Stolpene er sortert i henhold til stigende verdi. Pga det store antallet analyser er de enkelte stolpene ikke identifiserbare, men dette har trolig ingen betydning for forståelsen av grafene.

3.4.1 Organisk bundet halogen

I vilkårsdokumentet er det stilt krav om analyse av innholdet av organisk halogen i oljen, dvs stoffene klor (Cl), fluor (F) og brom (Br), som er bundet til organiske molekyler. Hensikten er å ha kontroll med innblanding av halogenerte løsemidler (for eksempel TRI og PCB) eller miljøgifter i oljen. Oljen kan derfor ikke inneholde mer enn 500 ppm organisk bundet halogen.

Figur 8 viser hvordan halogenverdiene var fordelt i 2008. Laveste og høyeste verdi er hhv 20 og 2120 ppm. Snitt- og medianverdi er hhv 131 og 110 ppm. I 2008 hadde to anmodninger halogeninnhold på hhv 750 og 2120 ppm, og de ble ikke anbefalt for utbetaling.

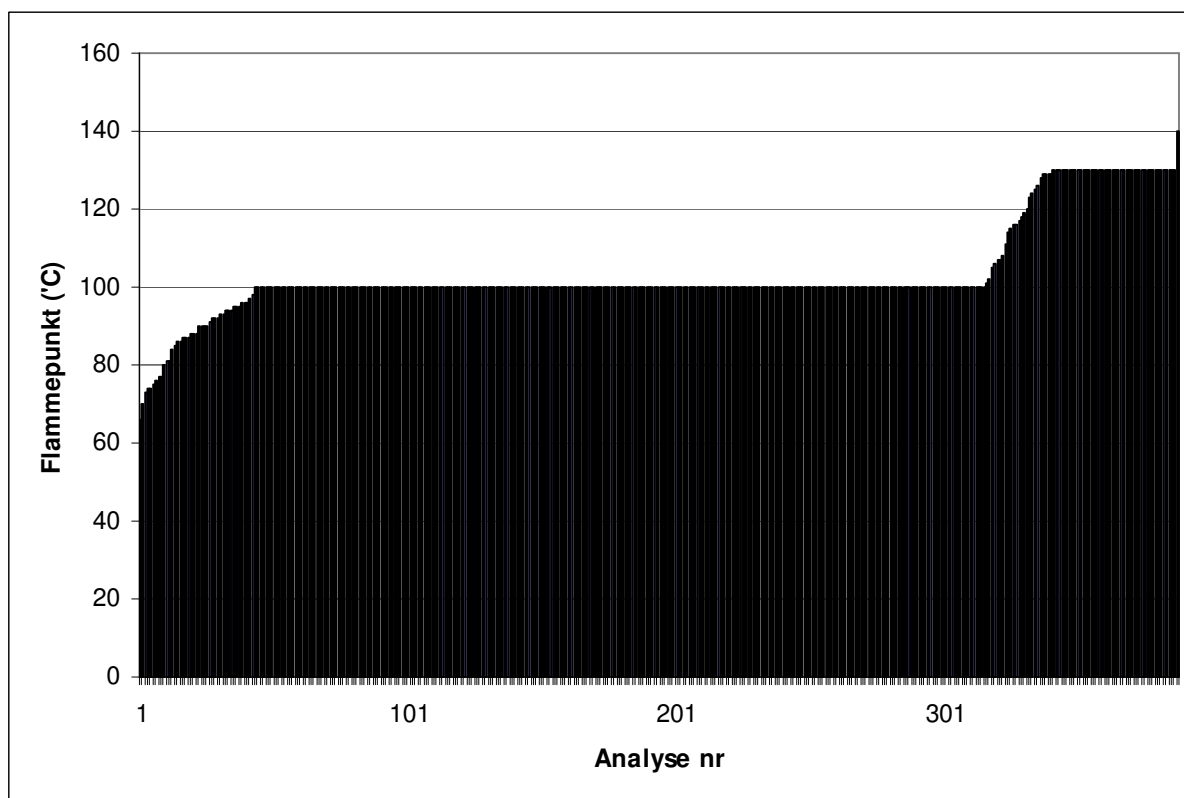
Figur 8. Fordeling av halogeninnhold. 388 analyser fra 2008

3.4.2 Flammepunkt

Flammepunkt er definert som den laveste temperaturen en brennbar væske kan ha under normale forhold for å avgi damp i en antenkelig konsentrasjon. Årsaken til kravet om analyse av flammepunkt er å ha kontroll med om oljen er kontaminert med blant annet flyktige organiske stoffer, som f.eks løsemidler, fyringsolje eller drivstoffer. Slik kontaminering vil føre til en senking av flammepunktet. Flammepunktet skal være over 70 °C.

Grafen viser fordelingen av flammepunkt i de 388 analysene. Laveste og høyeste verdi er 66 °C og 140 °C. Snitt- og medianverdi er hhv 103 °C og 100 °C. Det forekom ett avvik mhp flammepunkt i 2008, ved at en tank hadde flammepunkt på 66 °C. Denne anmodningen ble ikke anbefalt utbetalt.

De fleste prøvene har et flammepunkt på 100 °C, noe som har sammenheng med analysemetoden. Prøven varmes gradvis opp inntil den når temperaturen da dampene over prøven lar seg antenne. Hvis prøven inneholder mye vann, vil den begynne å støtkoke, slik at det blir mye søl av å fortsette å varme opp prøven over 100 °C. Analysen blir derfor ofte avsluttet ved denne temperaturen.

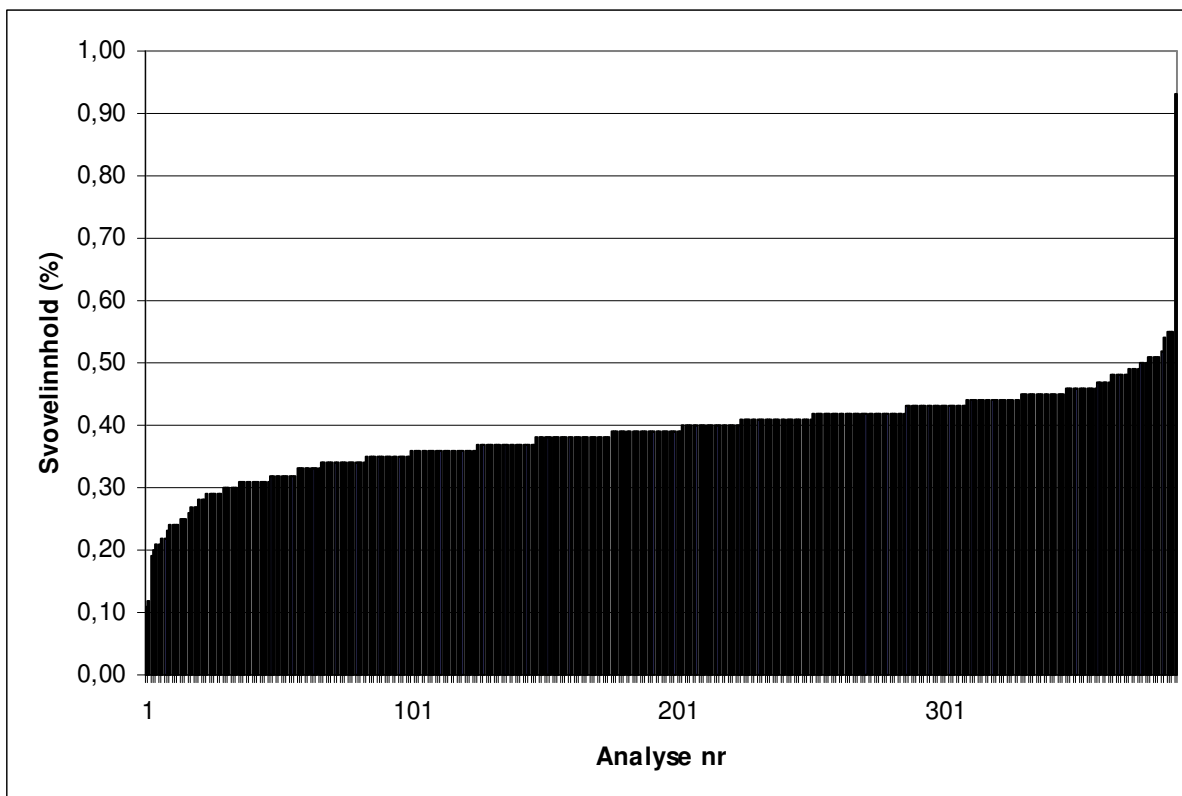

Figur 10. Fordeling av flammepunkt. 388 analyser fra 2008.

3.4.3 Svovelinnhold

Årsaken til krav om analyse av svovelinnhold er for å ha kontroll med innblanding av bunkersolje eller andre oljer med høyt svovelinnhold. Svovelinnholdet skal være under 0,6 %.

Figur 11 viser fordelingen av svovelverdiene. Laveste og høyeste verdi i 2008 var 0,11 og 0,93 %. Snitt og median er begge 0,39 %. Det forekom ett avvik mhp svovel i 2008, ved at en anmodning hadde et svovelinnhold på 0,93 %. Denne anmodningen ble ikke anbefalt utbetalt.

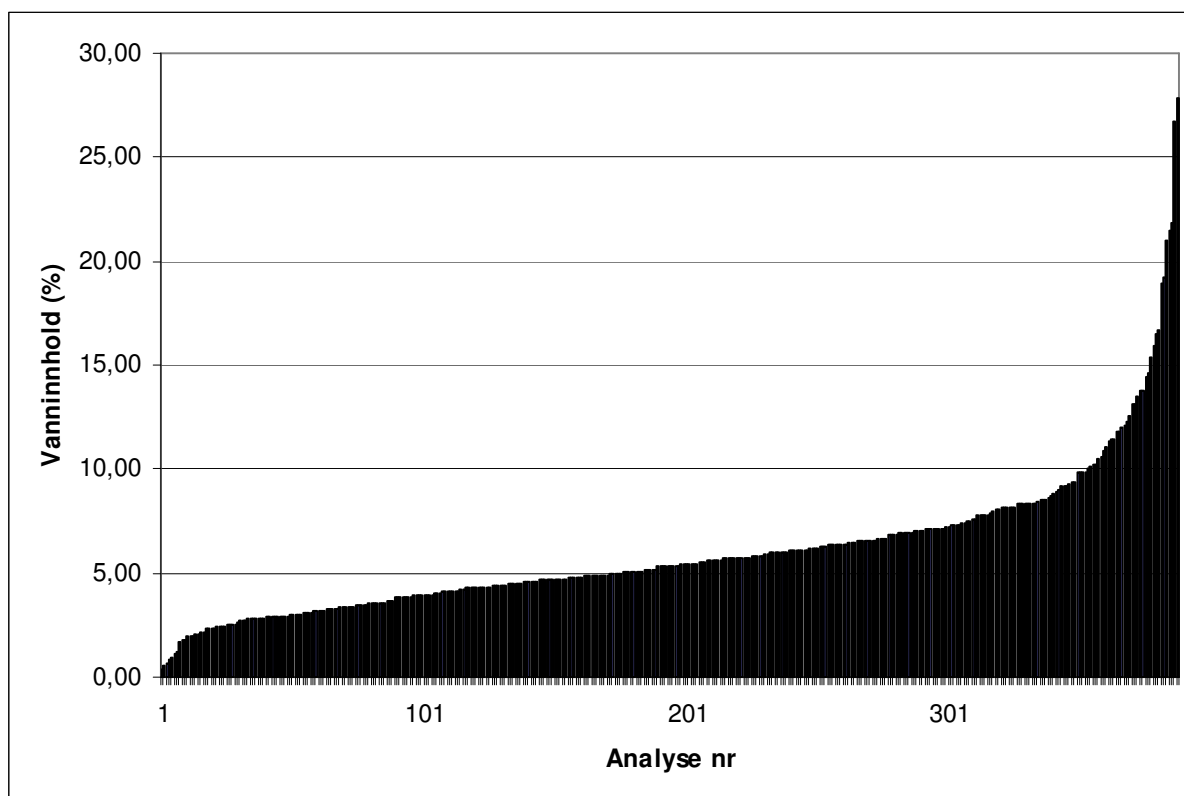
Figur 11. Fordeling av svovelinnhold. 388 analyser fra 2008.

3.4.4 Vanninnhold

Årsaken til at oljen analyseres for innhold av vann er at det bare betales refusjon for netto oljemengde. Vanninnholdet trekkes derfor fra før refusjonsbeløpet beregnes.

Vanninnholdet er avhengig av hvordan oljen har blitt behandlet i brukstiden. Leveranser som kun inneholder transformatorolje har ofte vanninnhold under 1 %, mens olje fra skip kan ha vanninnhold opp mot 10 %. Hvis vann har lekket inn i underjordiske tanker kan vanninnholdet bli enda høyere, siden vannet suges opp av tanken sammen med oljen.

Figur 12 viser hvordan vanninnholdet fordeler seg. Laveste og høyeste verdi er hhv 0,37 og 27,8 %. Snitt- og medianverdi er hhv 6,01 og 5,30 %.

Figur 12. Fordeling av vanninnhold. 388 analyser fra 2008.

4. Erfaringer fra driften i 2008

Kvalitetssikring og avviksoppfølging av hele anmodninger og enkeltleveranser er sentralt i arbeidet med å håndtere refusjonsanmodninger. Dette har ført til at 18 hele anmodninger og 435 enkeltleveranser ble holdt tilbake i 2008. Dette blir omtalt nedenfor, sammen med øvrige erfaringer fra driften i 2008.

4.1 Tilbakeholdelse av hele anmodninger

I noen tilfeller er det grunnlag for å holde tilbake hele anmodninger fra utbetaling, mens det gjøres ytterligere undersøkelser. 18 hele anmodninger ble holdt tilbake i 2008. Disse, og årsakene til at de ble holdt tilbake, beskrives nærmere nedenfor.

4.1.1 Avvik i forbindelse med analyse av oljeprøve

I 2008 var det 8 tilfeller der hele anmodninger ble holdt tilbake, enten fordi det var avvik i forhold til de kjemiske kravene, se kapittel 3.4, eller pga avvik ved forsendelse av prøvene til laboratoriet.

2 anmodninger ble holdt tilbake fordi A-prøven ble borte i posten, og aktøren valgte å sende C-prøven (en prøve de tar ut på eget tiltak) til analyse. Avviket ble lukket ved at A-prøven kom til rette og ble analysert. Det ble likevel opprettet avvik på sakene, for å sikre at de ble behandlet korrekt.

6 anmodninger ble holdt tilbake fordi det var avvik fra de kjemiske kravene. Av disse ble 2 anbefalt for utbetaling etter at B-prøven hadde blitt analysert, og denne hadde vist analyseverdier innenfor kravene til ordningen. 4 ble ikke anbefalt utbetalt etter analyse av B-prøven og utbetaling avslått av SFT: Én pga for lavt flammepunkt, én pga for høyt svovelinnhold, og to pga for høyt halogeninnhold.

4.1.2 Innblanding av ikke refusjonsberettiget olje

Det har blitt behandlet 7 saker der utfylling og innhold av innsendte deklarasjoner tydet på at ikke refusjonsberettiget spillolje har blitt fylt på refusjonstank. Disse tilfellene omfatter ett tilfelle av olje fra skip i utenriks fart, ett tilfelle av iblanding av bremsevæske, ett tilfelle av olje- og fettavfall, to tilfeller av drivstoff og to tilfeller av ikke refusjonsberettiget spillolje.

I vilkår 3.1.4 heter det at "Refusjonsolje som er eller har vært blandet med annet avfall, for eksempel olje som ikke er refusjonsolje, er ikke lenger refusjonsberettiget." Dersom ikke refusjonsberettiget spillolje has på tank, kan dette ha som konsekvens at hele tanken må underkjennes. I slike tilfelle holdes derfor hele tanken tilbake inntil det er gjort nærmere undersøkelser og konsulenten har kommet med en anbefaling til SFT.

I en av sakene har SFT varslet anlegget om at de ville kreve tilbakebetaling av utbetalt refusjon, men etter avklaring ble bare utbetaling av to leveranser avslått, mens resten ble utbetalt. De andre sakene er under behandling hos SFT.

4.1.3 Andre årsaker

Andre tilfelle der hele anmodninger har blitt holdt tilbake inkluderer:

- En tank der det er tvil om tanken ble peilet innefor utløpsdatoen for målebåndet.
- En sak der anmodningen ble fakset to ganger til konsulenten med to forskjellige volumer
- Ett tilfelle der en leveranse ble splittet mellom to tanker, fordi leveransen var større enn det tilgjengelige volumet på tanken.

I den første saken har SFT varslet refusjonsanlegget om at tanken vil bli underkjent, mens de to siste fortsatt er til behandling hos SFT.

4.2 Tilbakeholdelse av enkeltleveranser

Antallet tilbakeholdte deklarasjoner har økt, fra 188 i 2007, til 435 i 2008. Den viktigste årsaken til dette er at kontrollen med utfylling av dato og EAL-kode har blitt skjerpet. I forbindelse med kvalitetssikringen av refusjonsanmodningene blir hver enkelt deklarasjon vurdert for å kontrollere om oljen er refusjonsberettiget. Blant annet blir følgende felt på skjemaet kontrollert:

- Navn og adresse på avfallsprodusent
- Hvilke avfallsstoffnummer og EAL-koder som er benyttet
- Mengde avfall
- Om deklarasjonen er datert og underskrevet
- Opplysninger i feltet for nærmere beskrivelse, og kommentarer fra aktør

Feil eller mangler i EAL-kode har stadig vært et problem og kontrollen med dette har derfor blitt skjerpet. I tillegg foretas det stikkprøver, for å se om det har vært endringer i mengden spillolje fra produsenten, og for å kontrollere om avfallsprodusenten sorterer refusjonsberettiget spillolje fra annet farlig avfall.

I tilfeller der enten deklarasjonene er mangelfullt utfylt, det er tvil om oljen er refusjonsberettiget, eller det mistenkes avvik fra vilkårene for ordningen, blir enkeltdeklarasjoner holdt tilbake inntil saken er undersøkt nærmere. Det ble i 2008 holdt tilbake 435 deklarasjoner med til sammen ca 860 m³ olje. Dette representerer 2,6 % av deklarasjonene og 3,6 % av oljemengden. Tabellen på neste side gir en oversikt over deklarasjoner som ble holdt tilbake, og konsulentens oppfølging. Vi presenterer også en oversikt over hvor mange deklarasjoner der tilfredsstillende tilbakemelding er mottatt

Refusjonsordningen for spillolje - Årsrapport for 2008 (TA-2485/2009)

Årsak til Tilbakeholdelse	Mengde (m ³)	Antall	Kommentar	Konsulentens oppfølging ²
EAL feil	257,4	143	Deklarasjoner med feil EAL-kode. Vanligste feil er at det benyttes utdaterte koder, samlenivåer eller at det ikke er samsvar mellom EAL-kode og tekst i kommentarfeltet	Holdes tilbake inntil korrigert EAL-kode er mottatt og anbefales normalt for utbetaling, se fotnote.
Rød gjenpart ikke mottatt	72,4	62	Anmodningen er vedlagt andre gjenparter av deklarasjonsskjemaet, eller en fotokopi av rød gjenpart.	Holdes tilbake inntil rød gjenpart er mottatt og anbefales normalt for utbetaling, se fotnote.
Dato ikke påført	71,6	58	Dato er ikke påført av avfallsprodusent (over den tykke streken på skjemaet).	Holdes tilbake inntil dato er mottatt og anbefales normalt for utbetaling, se fotnote.
Underskrift ikke påført	59,1	47	Deklarasjoner der avfallsprodusent ikke har underskrevet over den tykke streken.	Holdes tilbake inntil underskrift er mottatt og anbefales normalt for utbetaling, se fotnote.
Opphav, sammensetning	272,7	39	Deklarasjoner det er tvil om oljen er refusjonsberettiget. Vanlige eksempler er store enkeltleveranser (typisk over ca 5-10 m ³), noen ganger i kombinasjon med at avfallsprodusenten ikke har levert refusjonsberettiget spillolje tidligere.	Konsulenten etterspør nærmere opplysninger om opphav, bruksområde, hvem som er avfallsprodusent, årsak til kassering og evt andre relevante opplysninger. Dersom tilbakemeldingen er akseptabel anbefales deklarasjonen normalt for utbetaling, se fotnote.
Dato og underskrift ikke påført	23,0	35	Tilfeller der verken dato eller underskrift er påført av avfallsprodusent over den tykke streken.	Holdes tilbake inntil datert og underskrevet deklarasjon er mottatt, og anbefales normalt for utbetaling, se fotnote.
Avfallsprodusent ikke identifiserbar	35,6	19	Manglende eller feil organisasjonsnummer, eller ikke samsvar mellom organisasjonsnummer og angitt navn på avfallsprodusent.	Holdes tilbake inntil korrekte opplysninger er mottatt og anbefales normalt for utbetaling, se fotnote.
EAL ikke påført	25,2	13	Feltet for EAL-kode er ikke utfyllt.	Holdes tilbake inntil korrekte opplysninger er mottatt og anbefales normalt for utbetaling, se fotnote.
For gammel	3,0	8	Deklarasjoner som er datert mer enn ett år før dato for refusjonsanmodning, jf vilkårenes pkt 3.1.5	Anbefales ikke for utbetaling, oversendes SFT for avgjørelse
Samle/splitt	36,6	7	Tilfeller av samledeklarasjoner eller der leveranser har blitt splittet mellom flere tanker.	Samledeklarasjoner holdes tilbake inntil underliggende deklarasjoner er mottatt, og kvalitetssikret. Tilfellet med splitting er oversendt SFT for vurdering.
Uleselig	2,4	2	Deklarasjoner som pga søl eller bleking ikke var leselige.	Holdes tilbake inntil leselig kopi er mottatt og kvalitetssikret.
Avfallsstoffnummer ikke påført	3,0	1	Feltet var ikke utfyllt.	Holdes tilbake inntil korrekte opplysninger er mottatt og anbefales normalt for utbetaling, se fotnote.
Kommunenr. ikke påført	1,6	1	Kommunennummer manglet, viktig for korrekt avfallsstatistikk.	Holdt tilbake inntil korrekt kommunenummer var mottatt.

Tabell 3A: Oversikt over tilbakeholdte deklarasjoner og konsulentens oppfølging av disse.

² I saker der ytterligere opplysninger etterspørres, er det en forutsetning at mottatte opplysninger er korrekte, og at alle øvrige krav i vilkårdokumentet er oppfylt før deklarasjonen blir anbefalt for utbetaling.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over tilbakemeldingen fra aktørene pr 25.3.2009:

Årsak til Tilbakeholdelse	Opprinnelig holdt tilbake	Tilbake-melding ikke mottatt	Tilbake-melding mottatt	Tilbake-meldings-%
EAL feil	143	11	132	92
Rød gjenpart ikke mottatt	62	40	22	35
Dato ikke påført	58	16	42	72
Underskrift ikke påført	47	12	35	74
Opphav, sammensetning	39	9	30	77
Dato og underskrift ikke påført	35	5	30	86
Avfallsprodusent ikke identifiserbar	19	2	17	89
EAL ikke påført	13	1	12	92
For gammel	8	7	1	13
Samle	7	4	3	43
Uleselig	2	1	1	50
Avfallsstoffnummer ikke påført	1		1	100
Kommunenummer ikke påført	1		1	100
Sum	435	108	327	75

Tabell 3B: oversikt over tilbakemeldinger på tilbakeholdte leveranser

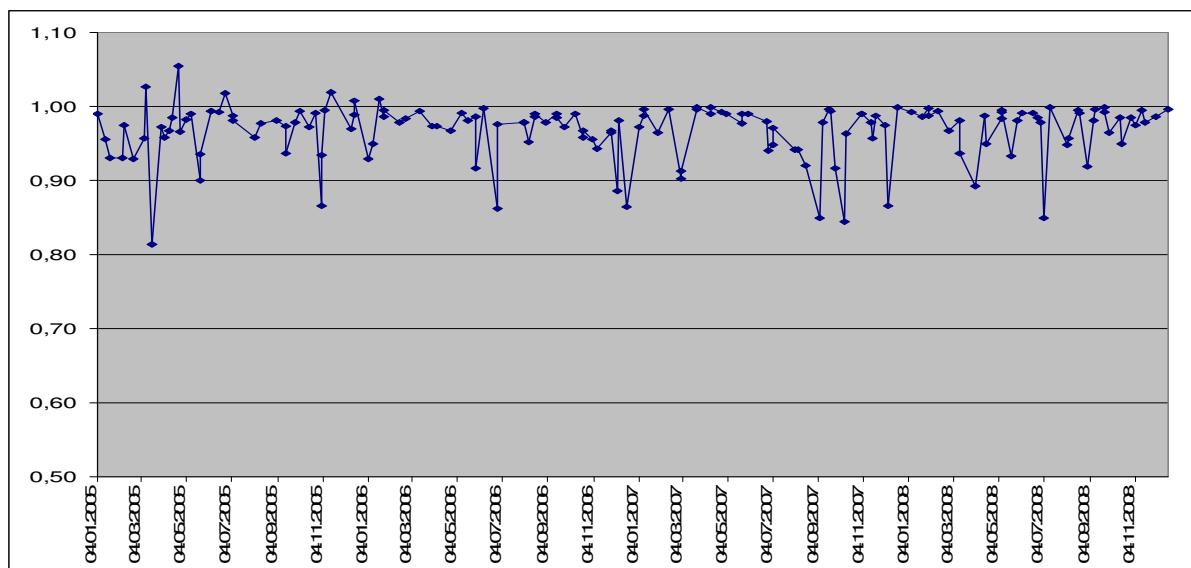
Tabell 3B er laget tre måneder inn i 2009. Vi ser det fortsatt mangler en del tilbakemeldinger på forhold som vi antar lett kan rettes opp i. Dette gjelder f.eks deklarasjoner der underskrift og dato mangler, dette er opplysninger som lett kan innhentes og sendes til konsulenten. Det må også kommenteres at i tilfeller der den røde gjenparten av skjemaet ikke er sendt inn, mangler fortsatt 40 av 62 deklarasjoner, noe som tyder på dårlige rutiner for håndtering av deklarasjonsskjemaer.

4.3 Trendanalyser

Det har blitt foretatt trendanalyser av nøkkelparametere for refusjonsanmodninger mottatt i perioden 2005-2008. For hvert enkelt refusjonsanlegg har verdiene for flammepunkt samt innhold av vann, svovel og organisk bundet halogen blitt plottet langs en tidsakse. Forholdet mellom peilet og deklarerert volum har også blitt analysert. Hensikten med trendanalysen er å identifisere forhold som kan tolkes som avvik fra kvalitetsprogrammet for ordningen. Nedenfor vises noen eksempler fra analysen.

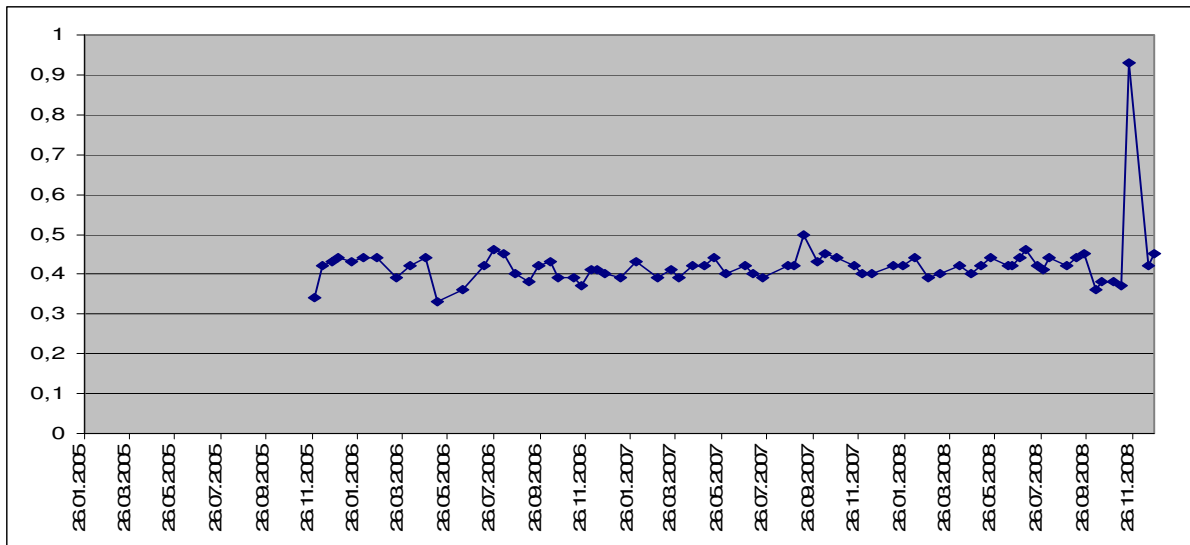
Konklusjonen er at analysen så langt ikke har tydet på avvik fra kvalitetsprogrammet, men i noen tilfelle har analysen blitt brukt til å avklare hvorvidt avvik fra kvalitetsprogrammet er enkeltstående avvik.

Figur 13 viser forholdet mellom peilet og deklarerert volum fra et anlegg. Verdiene ligger som regel under 1, dvs at det peilede volumet er lavere enn det deklarererte. Dette skyldes at anlegget drenerer vann fra tanken, noe som resulterer i et lavere peilet volum.

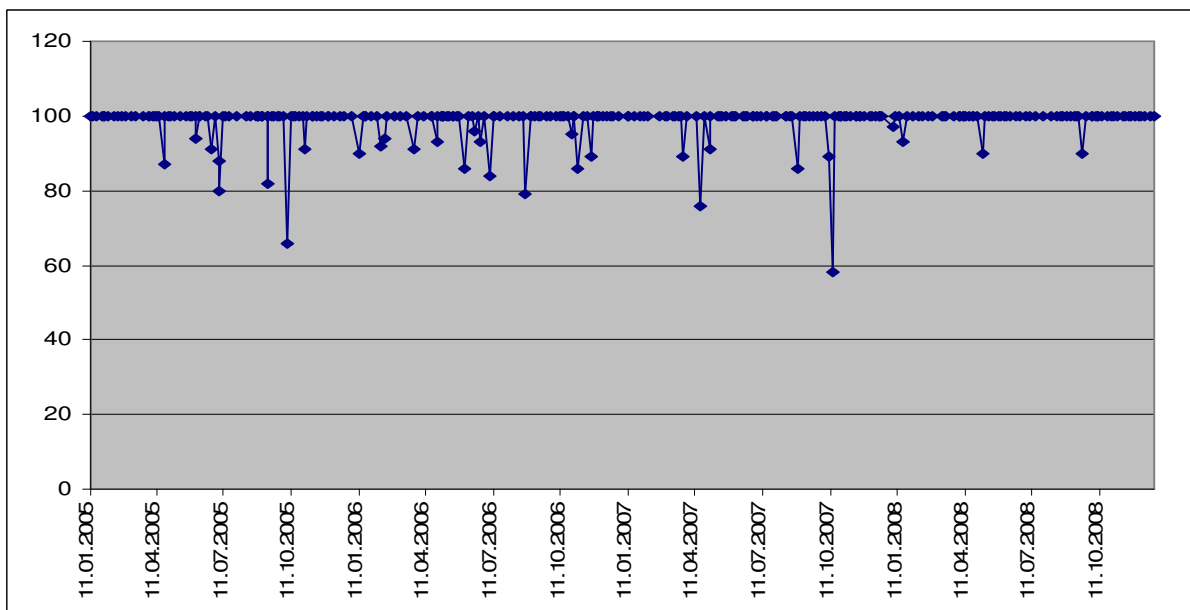
Figur 13. Trendanalyse av forholdet mellom peilet og deklarerert volum

I figur 14 vises et eksempel på trendanalyse av svovelinnhold hos et anlegg som har hatt avvik pga for høyt svovelinnhold i en refusjonstank. Analysen tyder på at dette avviket er et enkeltstående tilfelle, siden øvrige analyser har ligget innenfor kvalitetskravet for ordningen.

Figur 14. Trendanalyse av svovelinnhold.

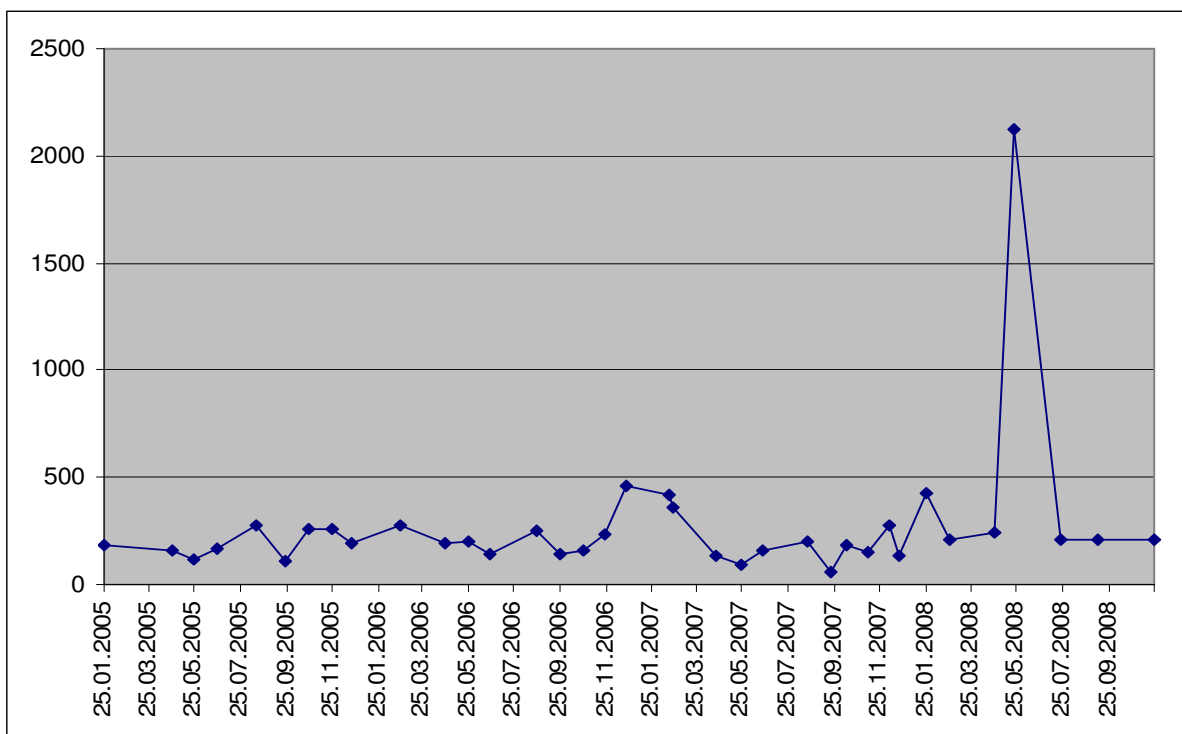
Figuren nedenfor viser et eksempel på analyse av flammepunkt.

Figur 15. Trendanalyse av flammepunkt.

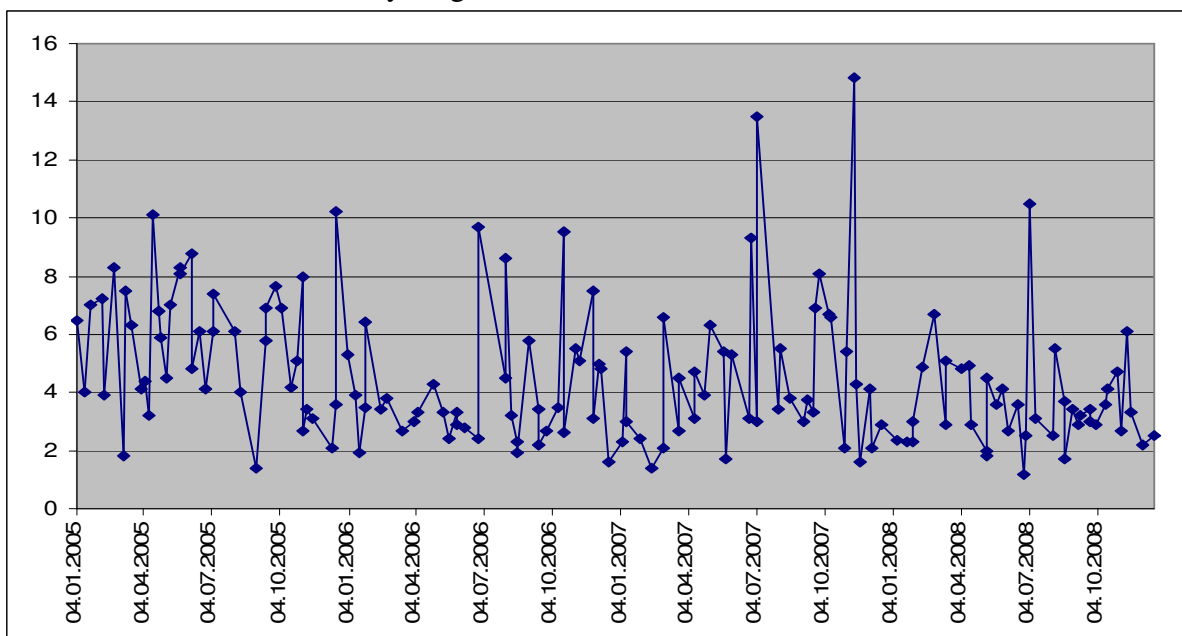
Dette er et typisk forløp for mange refusjonsanlegg. Høyeste flammepunkt er ofte 100 eller 130 °C, avhengig av hvilken temperatur analysen avsluttes ved.

Figuren nedenfor viser trend i forbindelse med et anlegg som hadde avvik pga for høyt innhold av organisk bundet halogen. Analysen tyder på at dette er enkeltstående tilfelle.

Figur 16. Trendanalyse av organisk bundet halogen

Til slutt vises et eksempel på variasjoner i vanninnhold hos et anlegg. Det er store variasjoner i vanninnholdet, uten at noen tydelig trend kan sees.

Figur 17. Trendanalyse av vanninnhold.

4.4 Annet

4.4.1 Informasjon

Informasjonsarbeidet i 2008 har blant annet omfattet:

- Besvare henvendelser om ordningen, på telefon og e-post
- Informasjonsbrev til anleggene, sendt ut tidlig i februar 2008, der det ble fokusert på korrekt utfylling av deklarasjonsskjemaer og volumangivelse på refusjonsanmodningene. I brevet ble det også gitt oversikt over tilbakeholdte anmodninger i 2007. Anleggene fikk frist til 15.3.2008 for å gi tilbakemelding på disse.
- Informasjonsmøte om ordningen for fem representanter for Norsk petroleumsinstitutt, inkludert befarings på et refusjonsanlegg.
- Informasjon til anleggene om SFTs avgjørelse om at olje fra oljefylte ovner normalt er refusjonsberettiget.
- Oppdatert informasjon om ordningen på Norsas' nye hjemmesider.

4.4.2 Kalibreringsbevis for tanker og peileutstyr

I vilkårsdokumentets punkt 5 er det stilt krav om at tanker skal kalibreres hvert tiende år, og at peile/måleutstyr skal kalibreres hvert tredje år. Det skal foreligge kalibreringsbevis som dokumentasjon på at utstyret er kalibrert. Refusjonsanmodninger fra tanker der kalibreringen er utløpt eller kalibreringen av peileutstyr er utløpt, kan ikke anbefales for utbetaling.

Fra og med 2008 er det Norsas som fører oversikt over kalibreringsbevis for tanker og måleutstyr. I 2008 var det en rekke kalibreringsbevis som utløp, og anleggene har blitt varslet og fulgt opp slik alle anlegg nå har godkjente tanker og kalibreringsbevis. Alle tanker, peileutstyr og tilhørende kalibreringsbevis er registrert med kalibrerings- og utløpsdato, slik at anleggene kan varsles i god tid før bevisene utløper.

4.4.3 Olje fra oljefylte ovner er refusjonsberettiget

Leveranser av olje fra oljefylte ovner ble frem til mai 2008 ikke anbefalt utbetalt. Årsaken til dette var at det var uklart om slik olje var refusjonsberettiget, jf vilkårsdokumentets punkt 2.

Som oppfølging av dette har det blitt foretatt undersøkelser av bruksområde, kjemisk sammensetning og tekniske/fysiske egenskaper til oljen i ovnene, og oljen har videre blitt sammenliknet med transformator- og varmeoverføringsoljer. Konklusjonen er at oljene er kjemisk sammenliknbare og har samme bruksområde. Med bakgrunn i dette har SFT i brev av 5.5.2008 fastslått at olje fra slike ovner normalt er refusjonsberettiget. En mulig EAL-kode for slik olje er 130307, "mineralbaserte ikke-klorerte transformatoroljer og varmeoverførende oljer".

Alle leveranser som var holdt tilbake pga denne usikkerheten er nå anbefalt utbetalt.

4.4.4 Nedgang i antall aktive anlegg

Tre anlegg har ikke vært aktive i 2008, og antall anlegg som har sendt inn refusjonsanmodninger har derfor gått ned fra 23 i 2007 til 20 i 2008. To av anleggene opplyser om at det har vært liten aktivitet i 2008. Det tredje anlegget eies av et firma med to tankanlegg, og de har valgt å kun benytte sitt ene anlegg i 2008.

Statens forurensningstilsyn (SFT)
 Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
 Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
 Telefaks: 22 67 67 06
 E-post: postmottak@sft.no
 Internett: www.sft.no

Utførende institusjon Norsas AS	Kontaktperson SFT Isabelle Thélin/Joseph S. Domfeh	ISBN-nummer
------------------------------------	--	-------------

	Avdeling i SFT Kjemikalie og lokalmiljø	TA-nummer 2485/2009
--	--	------------------------

Oppdragstakers prosjektansvarlige Barbro Sørli Eng	År 2009	Sidetall 26	SFTs kontraktnummer 3008001
---	------------	----------------	--------------------------------

Utgiver Statens forurensningstilsyn	Prosjektet er finansiert av Statens forurensningstilsyn
--	--

Forfatter Tom Bäcker
Tittel - norsk og engelsk Refusjonsordningen for spillolje – Årsrapport 2008 Waste oil refund system – Annual report 2008
Sammendrag – summary Foreliggende rapport beskriver driften av refusjonsordningen for spillolje i 2008. Ordningen har som hensikt å øke innsamlingsgraden av blant annet smøre-, hydraulikk- og transformatoroljer. Utbetaling av refusjon skjer til 23 godkjente mottaksanlegg for spillolje. Anleggene må anmode om refusjon på særskilt skjema, som skal vedlegges deklarasjons-skjemaer for den oljen det søkes refusjon for. I 2008 ble det behandlet 388 refusjons-anmodninger med til sammen 17 034 deklarasjoner. Mengden spillolje var 24 101 m ³ . refusjonsbeløpet var i overkant av 43 MNOK. Rapporten beskriver kvalitetssikringsarbeid og tilfeller der refusjonen ikke kunne anbefales This report describes the waste oil refund system in 2008. The aim of the system is to increase the collected amount of waste oil. Payment is made to 23 approved tank plants. In 2008 refund amounting to approx. 43 MNOK was paid for 24 101 m ³ of waste oil.

4 emneord Farlig avfall, spillolje, refusjon, årsrapport 2008	4 subject words Hazardous waste, waste oil, refund, annual report 2008
--	---

Statens forurensningstilsyn

Postboks 8100 Dep,

0032 Oslo

Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00

Telefaks: 22 67 67 06

E-post: postmottak@sft.no

www.sft.no

Statens forurensningstilsyn (SFT) ble opprettet i 1974 som et direktorat under miljøverndepartementet.

SFT skal bidra til å skape en bærekraftig utvikling. Vi arbeider for at forurensning, skadelige produkter og avfall ikke skal føre til helseskade, gå ut over trivselen eller skade naturens evne til produksjon og selvfornyelse.

TA-2485/2009

ISBN